

סכום פעילות לעידוד אוכלוסיות צבי הים בחופי ישראל - קיץ 1996
זאב קולר
דצמבר 1996

מבוא

פעילות צוותי רשות שמורות הטבע לעידוד רביית מיני צבי הים המקננים בחופי ישראל מתקיימת ברציפות מאז שנת 1979. בשנת 1993 שונתה מתכונת הפעילות בהתאם לתכנית ממשק שהוכנה ע"י מאיר דוד וזאב קולר (1992). על פי התכנית, רוכזו מאמצים לאיתור קיני צבי ים בעונת ההטלה בשני קטעי חוף עיקריים - חוף הגליל המערבי וחוף הכרמל והשנה הוחל גם במאמצים מיוחדים לאיתור קינים בחוף דרום הארץ, בין אשדוד לרצועת עזה. כל הקינים שאותרו, רוכזו בחוות מוגנות להבטחת השלמת התפתחות הביצים, הבקיעה ושחרור הצבים הבוקעים לים.

שיטה

1. אל שני קטעי חוף בהם, על פי נתונים משנים קודמות, מתרכזת פעילות הרבייה העיקרית של צבי הים, צורף השנה קטע חוף נוסף בדרום הארץ:

א. חוף הגליל המערבי, מראש הנקרה עד נהריה, באורך של כ 10 ק"מ.

ב. חוף הכרמל, מחוף "דדו" עד חוף הבונים, באורך כולל של כ 14 ק"מ.

ג. חוף אשדוד - זיקים, מתל אשדוד-ים עד אלי סיני, באורך כולל של כ 10 ק"מ.

2. לאורך קטעי חוף אלה נערכו 3 סיורים בשבוע החל מה 15 במאי ועד 31 במאי, סיורים יומיים החל מה 1 ביוני ועד ה 15 באוגוסט, ו 3 סיורים בשבוע בין ה 15 ל 31 באוגוסט. הסיורים בוצעו ע"י הפקחים האזוריים בסיוע פקחים שכנים, פקחי היחידה לפיקוח בשטחים הפתוחים, פקחי רשות העתיקות, בתי ספר שדה ומתנדבים. בחופי הארץ האחרים, נערכו סיורי חוף בתדירות של אחת לשבוע ע"י הפקחים האזוריים. הסיורים החלו באור ראשון והסתיימו, על פי רוב, בשעות הבוקר המוקדמות.

3. עם גילוי עקבות, נמדד רוחבם כאמצעי לזיהוי מין הצב והפרט, ובעת העתקת הקן נמדדה גומת ההטלה ועומקה ונרשם מספר הביצים בתטולה.

4. הביצים נאספו אל צידנית, הובלו אל חוות הקינים האיזורית והוטמנו שם בגומה מלאכותית שמידותיה דומות ככל האפשר לאלה של הגומה המקורית, הטבעית. משך הזמן בין הוצאת הביצים להטמנתן בגומה החלופית לא עלה, בדרך כלל, על 3 שעות.

5. כל קן שאותר בסיור חוף, הועתק אל אחת משתי חוות קינים מגודרות ומשולטות שהוקמו לצורך זה:

א. קינים מהגליל המערבי רוכזו בחוות חוף בצת בניהולו של דוד מאיר (טאפ).

ב. קינים מחוף הכרמל ומחופי המרכז רוכזו בחוות חוף עתלית בניהולו של יהודה

בונה.

ג. קינים מחופי דרום הארץ רוכזו בחוות הקינים בחוף ניצנים, בניהולו של יגאל בן-

ארי.

6. מסביב לכל קן מלאכותי הונח גליל רשת מתכת להגנה.

7. בחוות הקינים נערכו ביקורים בשעות היום והלילה. תדירות הביקורים עלתה לקראת מועד הגחת הצבים, ובמקרים רבים אף קויימה נוכחות קבועה בחווה לקראת ההגחה.
8. הצבים הצעירים שהגיחו בשעות הלילה שולחו לים באותו לילה, ואלה שנאספו בשעות הבוקר נשמרו בצידנית ושולחו לים בלילה שלאחריו. הצבים המגיחים שולחו לים באותם חופים בהם הוטלו הקינים, למעט במקרים בהם מצב החוף או עתידו אינם מתאימים להטלה.
9. לצורך שילוח הצבים לים, הוכנה מחיצה מיריעת שמשונית שהוצבה בעזרת יתדות לפני שחרור הצבים. מטרתה של יריעה זו היא הקטנת השפעת מקורות אור יבשתיים על כוון תנועת הצבים ותיעול מסלול תנועתם למניעת התפזרותם בחוף.
10. כשלושה ימים לאחר תחילת ההגחה, נפתח הקן ונבדקה תכולתו (צבים שלא הגיחו, צבים מתים, ביצים שלא בקעו). צבים שנמצאו חיים בקן, שולחו לים בלילה שלאחר פתיחת הקן. נתוני הבקיעה וממצאי פתיחת הקן נרשמו על גבי טופס מיוחד שהוכן למטרה זו.

תוצאות

בעונת ההטלה של 1996 אותרו בחופי ישראל הטלות ו עליות סרק של צב ים חום (טבלה מס' 1), ואף לא סימן פעילות אחד של צב ים ירוק. פירוט הממצאים - ראה בנספחים מס' 1, 2 ו-3.

טבלה מס' 1: ריכוז נתוני הטלות צבי ים - קיץ 1996

הערות	צב ים ירוק		צב ים חום		קטע החוף הנסקר
	עליה והטלה	עלית סרק	עליה והטלה	עלית סרק	
אחד הקינים אותר רק בעת הבקיעה	0	0	6	3	הגליל המערבי
כולל הטלה אחת בחוף שקמונה	0	0	9	24	חוף הכרמל
שני קינים בחוף הפולג נטרפו ע"י שועלים.	0	0	16	9	מרכז ישראל (מעין צבי עד נתניה)
	0	0	6	6	אשדוד - אלי סיני

	0	0	37	42	סך הכל
--	---	---	----	----	--------

גודל תטולה של צבים חום היה בין 19 ל - 127 ביצים ובממוצע 76.4 ביצים לתטולה (חציון = 76.5). מספר הביצים שנאספו מ - 35 קינים הגיע ל - 2751.

אל חוות הקינים הועתקו - 5 לבצת, 25 לעתלית ו - 6 לניצנים.

חוות בצת פעלה מיום העתקת הקן הראשון ב - 10 ביוני ועד מועד בקיעת הקן האחרון ב - 13 בספטמבר. חוות עתלית פעלה מיום ה - 1 ביוני ועד ה - 8 בספטמבר וחוות ניצנים פעלה מיום 30 במאי ועד 4 באוקטובר. עם גמר פעילות החוות, סולקו הגדרות והשלטים מהחופים והועברו לאחסון.

תקופת הדגירה בחוות בצת נמשכה בין 51 ל - 57 יום (ממוצע - 46.8, חציון - 55), בחוות עתלית בין 47 ל - 58 יום (ממוצע - 51, חציון - 51) ובחוות ניצנים בין 61 ל - 78 יום (ממוצע - 67.8, חציון - 67).